

Cora van Nieuwenhuizen (minister van IenW) en Peter van der Velden (voorzitter van Vewin).

Rapport onderzoeksinstituut KWR:

‘Kwaliteit van bronnen voor drinkwater steeds meer onder druk’

Het is twee voor twaalf voor de Nederlandse drinkwaterbronnen. Een samenvattend overzicht door onderzoekers van kennisinstituut KWR van de toestand van de Nederlandse drinkwaterbronnen levert een zorgelijk beeld op. Meer en concretere maatregelen om de kwaliteit van de bronnen te verbeteren zijn nu noodzakelijk. Op 12 september overhandigde voorzitter Peter van der Velden het KWR-rapport aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat, Cora van Nieuwenhuizen.

Het onderzoek van KWR brengt de belangrijkste informatie over de kwaliteit van de bronnen van drinkwater bijeen en presenteert deze in samenhang. Het rapport 'De kwaliteit van bronnen van drinkwater in Nederland' gaat in op de huidige knelpunten én de verwachte ontwikkelingen.

Actuele situatie

Hans de Groene, directeur van Vewin: 'De KWR-studie heeft de laatst bekende stand van zaken bij alle drie de bronnen voor het Nederlandse drinkwater bekeken: oppervlaktewater, grondwater en oever-infiltratie. Dat is belangrijk, omdat we aan de vooravond staan van de voorbereidingen voor een nieuwe planperiode van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). In de nieuwe plannen worden de kwaliteitsafspraken voor de jaren tot 2027 vastgelegd. Maatregelen voor verbetering van de kwaliteit van drinkwaterbronnen moeten daarin worden meegenomen. Deze studie maakt duidelijk dat bescherming van drinkwaterbronnen echt prioriteit moet krijgen.'

Steeds meer bedreigingen

De onderzoekers concluderen dat het grondwater – de bron voor 60% van ons drinkwater – op steeds grotere diepten en met steeds meer stoffen verontreinigd raakt, met name door nitraat, bestrijdingsmiddelen, oude industriële bodemverontreinigingen en verzilting. Ook zijn er aanwijzingen dat sporen van chemische stoffen en (dier)geneesmiddelen op steeds grotere schaal in het grondwater voorkomen. Dit leidt tot een gestage, langdurige en onomkeerbare verslechtering van de grondwaterkwaliteit. Tot voor kort was de verontreiniging van het grondwater voornamelijk gerelateerd aan activiteiten aan het aardoppervlak en vormden kleilagen (indien aanwezig) tot op zekere hoogte betrouwbare barrières voor deze

verontreinigingen. Inmiddels wordt de ondergrond op steeds grotere schaal benut voor infrastructuur en gebouwen, het opslaan van warmte, koude en diverse stoffen, het onttrekken van grondwater en diverse mijnbouwactiviteiten. Dergelijke toepassingen kunnen het risico op verontreiniging van het gewonnen grondwater vergroten.

Hans de Groene, directeur van Vewin.

Uit het rapport komt verder naar voren dat oppervlaktewater toenevend onder druk staat van bestrijdingsmiddelen, medicijnresten, industriële stoffen, en verzilting. Daarnaast kunnen microplastics, nanomaterialen en antibiotica-resistentie een bedreiging gaan vormen voor het oppervlaktewater als bron voor drinkwater. Naar verwachting zal klimaatverandering een negatieve invloed hebben op de oppervlaktewaterkwaliteit.

Ook bij oeverinfiltratie – waarbij ondiep grondwater wordt opgepompt in de nabijheid van een rivier of oppervlaktewater – ziet KWR de druk door ongewenste verontreinigingen toenemen.

Hoe ernstig is de situatie?

De Groene: 'Het is al langer bekend dat ons oppervlaktewater te maken heeft met diverse bedreigingen, zoals bestrijdingsmiddelen, verzilting, medicijnresten en industriële stoffen. KWR concludeert nu dat deze druk toeneemt en in de toekomst waarschijnlijk alleen maar groter dreigt te worden. In oppervlaktewater worden steeds meer verschillende stoffen aangetroffen die hier niet in thuishoren. Daarnaast neemt de grondwaterkwaliteit af, ook op steeds grotere diepten. Bestaande en nieuwe bedreigingen en klimaatverandering verhinderen verbetering of leiden zelfs tot verslechtering van de waterkwaliteit. Dat betekent: méér inspanningen om schoon drinkwater te kunnen leveren. Wij maken ons daar zorgen over.'

Wat moet er volgens u gebeuren?

De Groene: 'Meer maatregelen om de kwaliteit van de bronnen te verbeteren zijn nu noodzakelijk, zodat we gaan voldoen aan de bestaande wettelijke waterkwaliteitseisen. Daarnaast moeten nieuwe, opkomende stoffen zoals medicijnresten en industriële stoffen, en effecten van klimaatverandering worden aangepakt.'

Voorkomen is beter...

'Het drinkwater in Nederland is overal veilig en beter gecontroleerd dan levensmiddelen. Ongewenste stoffen die drinkwaterbedrijven tegenkomen in de bronnen, kunnen er nog voor het overgrote deel uit gezuiverd worden. Als de vervuiling van bronnen echter blijft toenemen, vergt het produceren van goed drinkwater een steeds grotere zuiveringsinspanning. Wij zijn daarom een groot voorstander van een preventieve aanpak, bij de bron van de vervuiling, onder het motto: 'Wat er niet inkomt, hoeft er ook niet uit gezuiverd te worden.'

Belangrijke rol voor Versnellingstafels Waterkwaliteit

Uiteraard lopen er al de nodige goede initiatieven, zoals de Keten-aanpak Medicijnresten uit Water en de Bestuursovereenkomst Nitraat in Grondwaterbeschermingsgebieden.

'Maar nu is het zaak om echt door te pakken', aldus De Groene. 'Wij ondersteunen het initiatief van de minister om via 'Versnellingstafels' de verbetering van de waterkwaliteit een impuls te geven. Topprioriteit is wat ons betreft: het maken van concrete bestuurlijke afspraken met betrekking tot onder andere 'nitraat', 'gewasbeschermingsmiddelen', 'medicijnresten' en 'industriële stoffen'.'

'Het is echt hoog tijd voor afdoende maatregelen om de doelstellingen van de KRW te halen en nieuwe bedreigingen aan te pakken. Daarom moeten in de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen maatregelen opgenomen worden die de kwaliteit van de drinkwaterbronnen verbeteren. Om te voldoen aan de wet- en regelgeving, maar vooral ook voor de kwaliteit van ons water, ons drinkwater en de volksgezondheid van alle inwoners van Nederland.'

